

Šiaulių apskrities
Povilo Višinskio
viešoji biblioteka

Aušros alėja 62, LT-76235, Šiauliai
Įm. kodas 190757940
Tel. (8 41) 523750, faksas (8 41) 523750
El. paštas bibl@savb.lt

Kultūros paveldo objektų skaitmeninimo paslaugų poreikio ir pasitenkinimo jomis tyrimų rezultatai

Kristina Kulikauskienė, Šiaulių apskrities P. Višinskio viešosios bibliotekos
metodininkė tiriamajai veiklai

2020-11-26

Kultūros paveldo objektų skaitmeninimo paslaugų *poreikio* ir *pasitenkinimo* jomis tyrimų pristatymai

- ŠAVB teikiamų kultūros paveldo objektų skaitmeninimo paslaugų poreikio tyrimo tikslas – įvertinti Šiaulių regiono bibliotekų kultūros paveldo objektų skaitmeninimo veiklų įgyvendinimo situaciją, ištirti individualius bibliotekų skaitmeninimo paslaugų bei darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo poreikius.
- Pasitenkinimo ŠAVB teikiamomis kultūros paveldo objektų skaitmeninimo paslaugomis tyrimo tikslas – įvertinti Šiaulių regiono bibliotekų pasitenkinimą ŠAVB teikiamomis kultūros paveldo objektų skaitmeninimo paslaugomis.
- Tyrimų atlikimo laikotarpis – 2020 m. rugpjūčio – rugsėjo mėnesiai.
- Imtis – 11 Šiaulių regiono SVB. Klausimynus pildė už kultūros paveldo objektų skaitmeninimo veiklų įgyvendinimą atsakingi asmenys.

I DALIS. ŠAVB teikiamų kultūros paveldo objektų skaitmeninimo paslaugų poreikio tyrimo rezultatų pristatymas

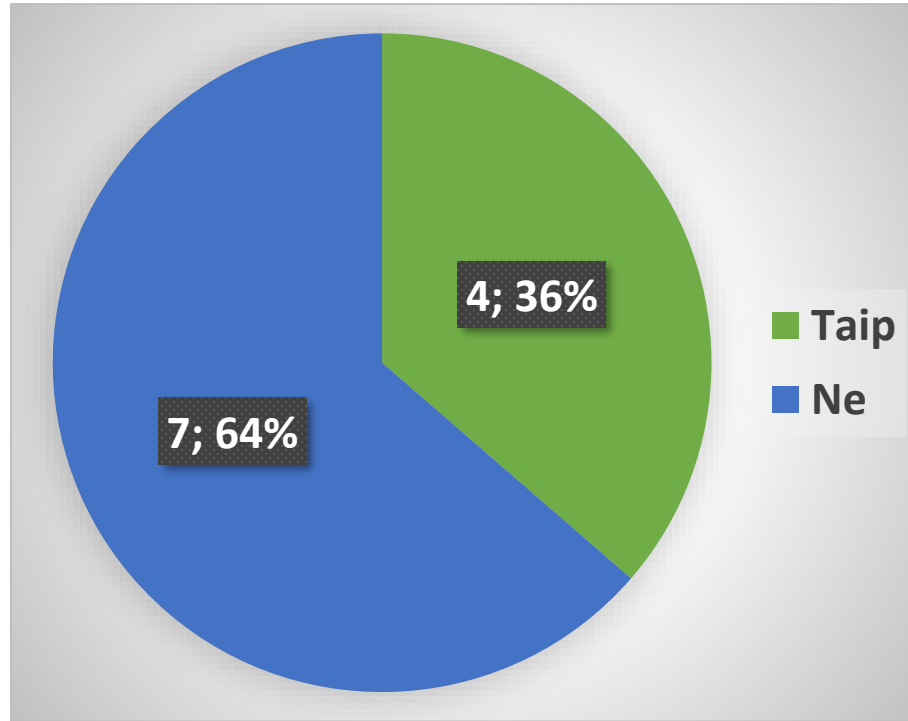

Didžiojoje dalyje – **8** – Šiaulių regiono bibliotekose yra sukauptos **nedidelės apimties kultūros paveldo objektų kolekcijos**, apimančios kraštotyros darbus, žymių kraštiečių rankraščius, kraštą atspindinčias fotografijas, metraščius, senąsias knygas, periodinius leidinius.

3 Šiaulių regiono bibliotekos turi **didesnės apimties kultūros paveldo objektų kolekcijas**, apimančias keletą kraštiečių rankraščius, didesnės apimties kraštotyros darbus, senųjų knygų kolekcijas, periodinių leidinių rinkinius.

Kultūros paveldo objektų skaitmeninimas – prioritetinga veikla

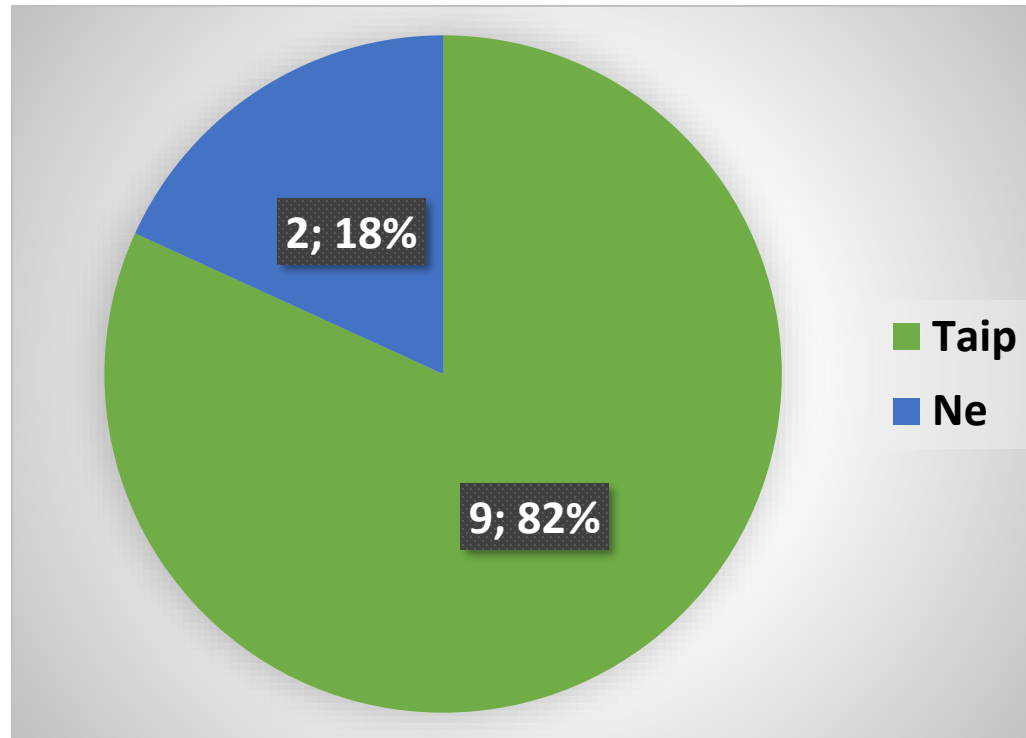
1 pav. Bibliotekų, kultūros paveldo objektų skaitmeninimą laikančių prioritetinga veiklos sritimi, skaičius

Veiksniai, lemiantys faktą, kad kultūros paveldo objektų skaitmeninimas nėra prioritetinga bibliotekų veikla

- 6 Šiaulių regiono bibliotekos susiduria su **technologinės įrangos nepakankamumu** problemomis;
- 5 Šiaulių regiono bibliotekos susiduria su **darbuotojų trūkumu** bei **darbuotojų kompetencijų stoka**;
- 3 Šiaulių regiono bibliotekoms **stinga vertingų kultūros paveldo objektų**.
- Dažnai bibliotekos susiduria su **keliomis problemomis vienu metu**, kuomet stinga ir technologinės įrangos, ir darbuotojų kompetencijų, ir vertingų kultūros paveldo objektų, todėl kultūros paveldo objektų skaitmeninimas nepatenka į prioritetinių veiklų kategoriją.

Suskaitmenintų kultūros paveldo objektų populiarinimas virtualioje erdvėje (išskyrus projektą VEPIS)

2 pav. Šiaulių regiono bibliotekų, populiarinančių suskaitmenintus kultūros paveldo objektus virtualioje erdvėje, skaičius

Suskaitmenintų kultūros paveldo objektų populiarinimo virtualioje erdvėje priemonės (išskyrus projektą VEPIS)

- Suskaitmenintų kultūros paveldo objektų populiarinimas vykdamas *edukacines veiklas*;
- organizuojant įvairius *renginius*;
- Informacijos apie suskaitmenintus kultūros paveldo objektus viešinimas *socialiniuose tinkluose*;
- *bibliotekų internetinėse svetainėse*;
- Informacijos apie suskaitmenintus kultūros paveldo objektus viešinimas *konsultuojant lankytojus*.

Savarankiškai kultūros paveldo objektus skaitmeninančios Šiaulių regiono bibliotekos

- Per pastaruosius metus kultūros paveldo objektus **savarankiškai** skaitmenino **5** Šiaulių regiono bibliotekos.
- **6** bibliotekos kultūros paveldo objektų **savarankiškai** neskaitmeninimo.

Kultūros paveldo objektų skaitmeninimas naudojantis ŠAVB skaitmeninimo centro įranga

Šiaulių regiono bibliotekos *santykinai mažai naudojasi ŠAVB skaitmeninimo kompetencijos centro įranga* (išskyrus VEPIS projektą).

Per pastaruosius metus ja naudojosi tik **2** bibliotekos.

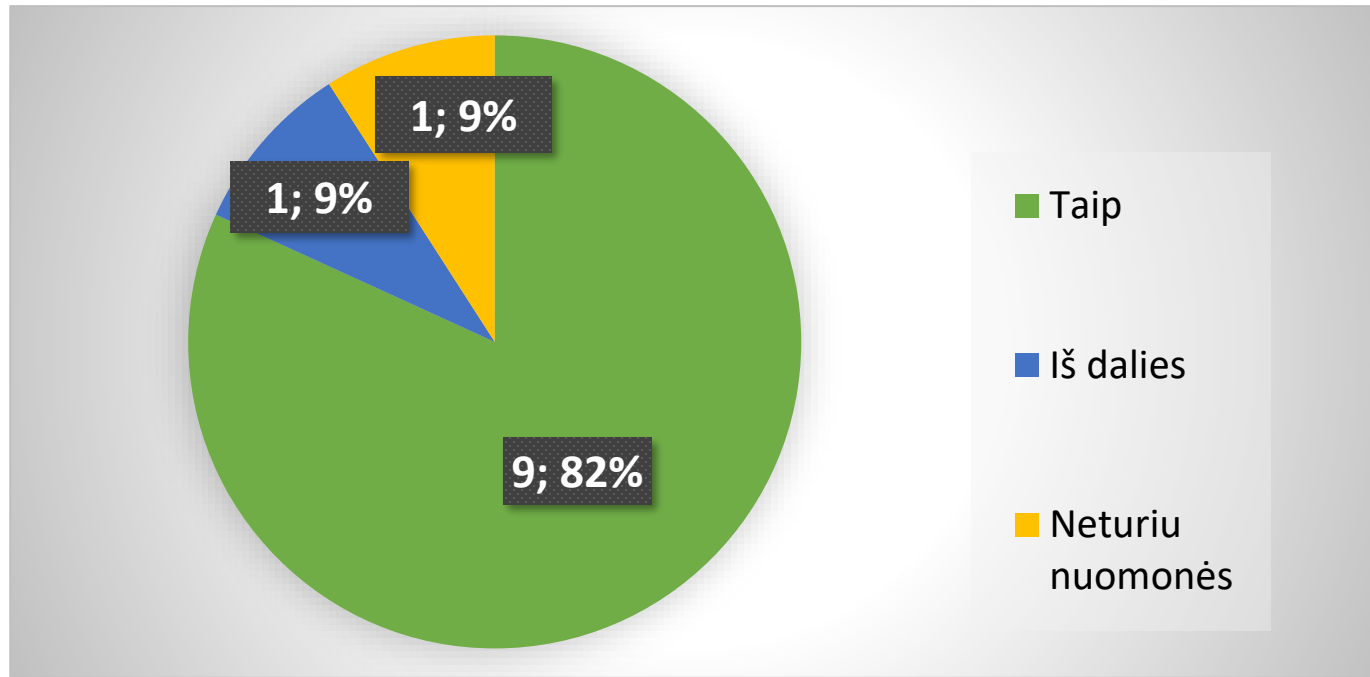
Dalyvavimas VEPIS projekte

Dalyvavimas VEPIS projekte Šiaulių regiono bibliotekoms suteikia galimybę:

- *suskaitmeninti bibliotekose esančius kultūros paveldo objektus;*
- *plėsti paslaugas vartotojams* (panaudojant suskaitmenintą turinį);
- *tobulinti darbuotojų kvalifikaciją;*
- *padidinti suskaitmenintų kultūros paveldo objektų prieinamumą visuomenei.*

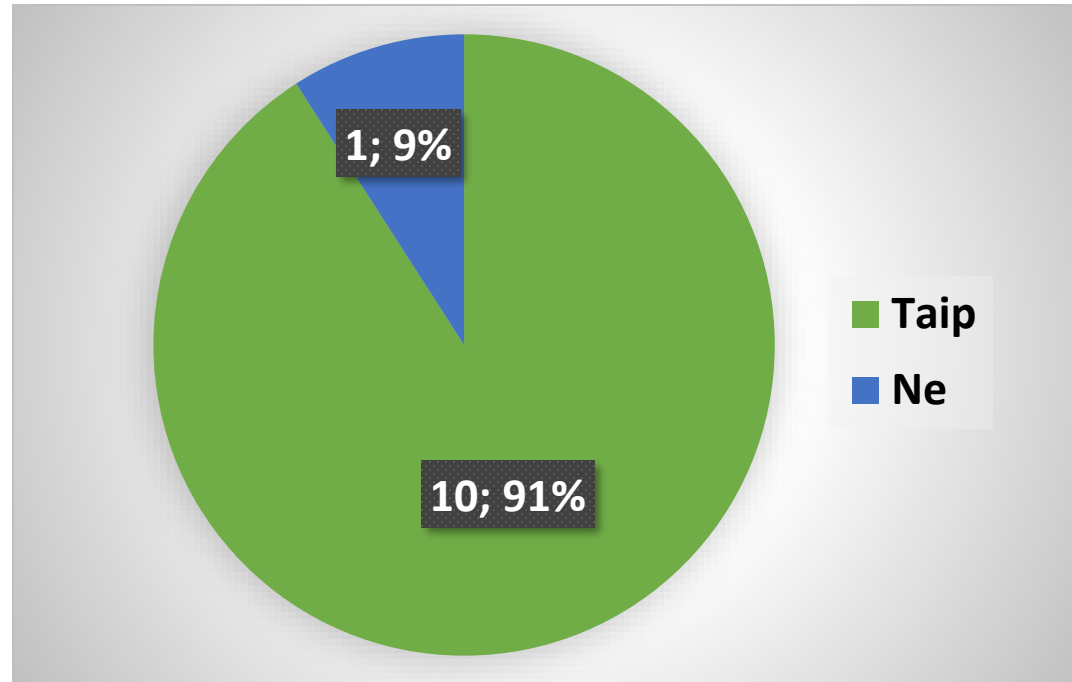

Pasitenkinimas ŠAVB skaitmeninio kompetencijos centro specialistų teikiamomis metodinėmis konsultacijomis atliekant kultūros paveldo objektų atranką projektui VEPIS

3 pav. Šiaulių regiono bibliotekų pasitenkinimas ŠAVB skaitmeninio kompetencijos centro specialistų teikiamomis metodinėmis konsultacijomis atliekant kultūros paveldo objektų atranką projektui VEPIS

Kvalifikacijos tobulinimas

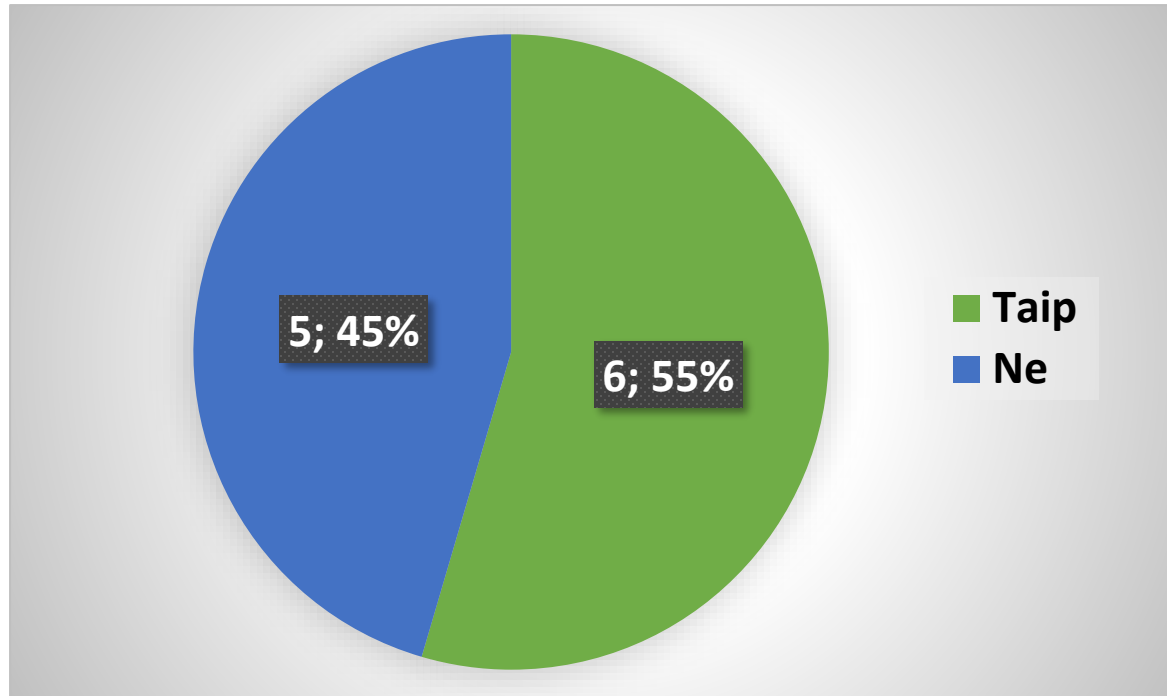

4 pav. Šiaulių regiono bibliotekų naudojimasis ŠAVB skaitmeninio kompetencijos centro teikiamomis kvalifikacijos tobulinimo paslaugomis

Šiaulių regiono bibliotekų darbuotojams aktualios kvalifikacijos tobulinimo renginių tematikos

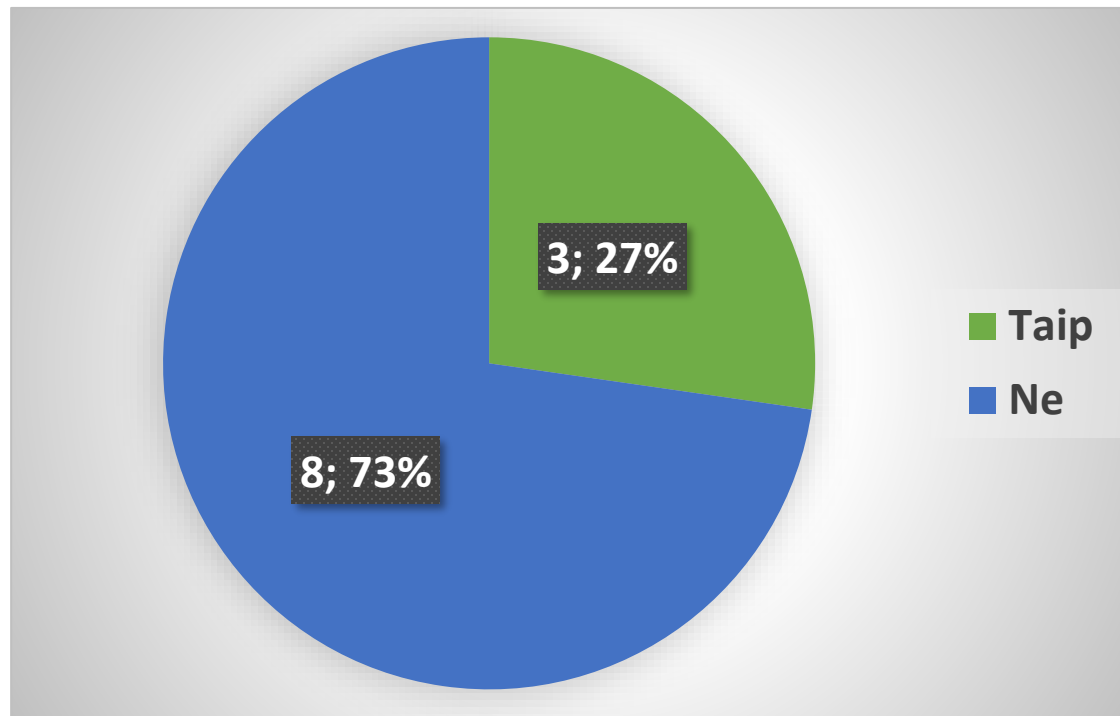
- Šiaulių regiono bibliotekų darbuotojai kvalifikaciją kultūros paveldo objektų skaitmeninimo srityje dažniausiai tobulina **ŠAVB organizuojamuose mokymuose, seminaruose** bei su skaitmeninimo sritimi susijusių **projektų įgyvendinimo metu**.
- Šiaulių regiono bibliotekų darbuotojams aktualūs kvalifikacijos tobulinimo renginiai, apimantys **asmens duomenų, autorių teisių apsaugos, metaduomenų kūrimo, kultūros paveldo objektų atrankos ir viešinimo** tematikas.
- 6 Šiaulių regiono bibliotekų darbuotojams būtų aktualūs **skaitmeninimo pagrindų mokymai**, kurie apimtų esminius kultūros paveldo objektų skaitmeninimo aspektus, įskaitant ir mokymąsi dirbti su skaitmeninimo įranga.

Skaitmeninimo paslaugų poreikis

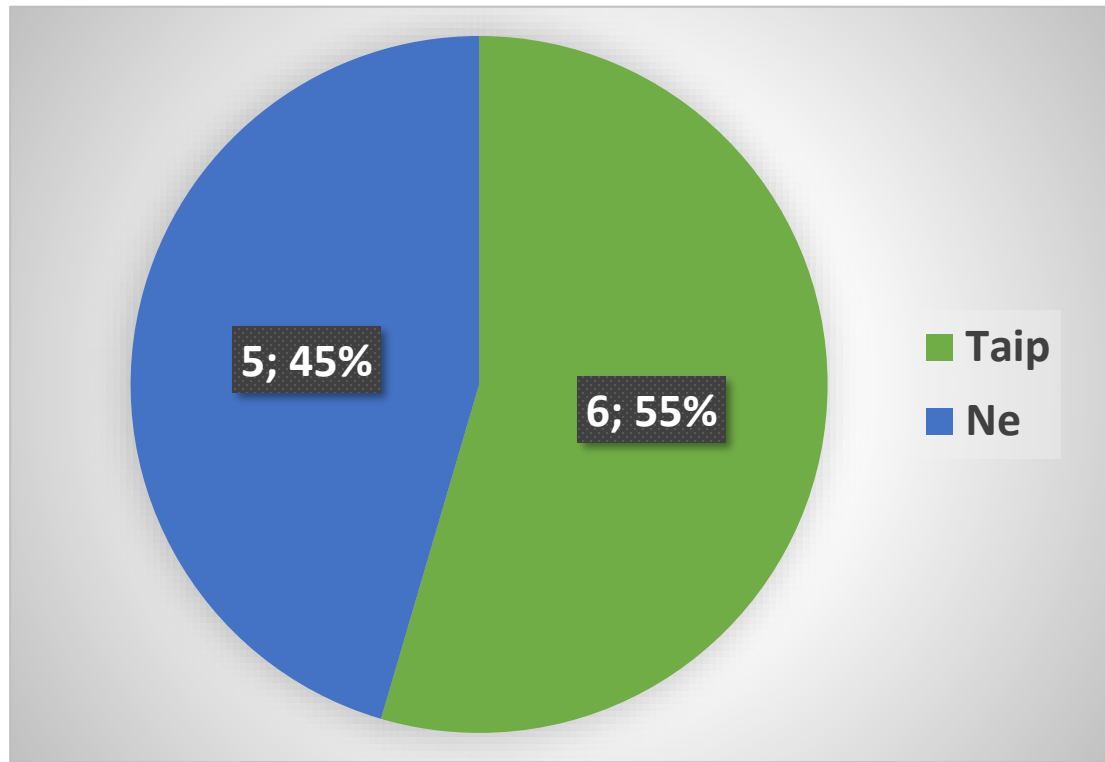
5 pav. Šiaulių regiono bibliotekų, kurioms 2021 m. bus reikalingos ŠAVB skaitmeninimo kompetencijos centro paslaugos, skaičius

Savarankiško naudojimosi ŠAVB skaitmeninimo centro įranga poreikis

6 pav. Šiaulių regiono bibliotekų, kurios 2021 m. planuoja savarankiškai naudotis ŠAVB skaitmeninimo centro įranga, skaičius

Individualių mokymų kaip naudotis ŠAVB skaitmeninimo centro įranga poreikis

7 pav. Šiaulių regiono bibliotekų, kurių darbuotojams 2021 m. bus reikalingi individualūs mokymai kaip savarankiškai naudotis ŠAVB skaitmeninimo centro įranga, skaičius

I DALIES išvados

1. Didžiojoje dalyje (8) Šiaulių regiono bibliotekų sukauptos *nedidelės apimties kultūros paveldo objektų kolekcijos*. **3** Šiaulių regiono bibliotekos turi *didesnės apimties kultūros paveldo objektų kolekcijas*, apimančias keletą kraštiečių rankraščių, didesnės apimties kraštotyros darbus, rankraščius, senųjų knygų kolekcijas, periodinių leidinių rinkinius.
2. Net **7** Šiaulių regiono bibliotekos kultūros paveldo objektų skaitmeninimo *nelaiko prioritetine veikla*. *Prioritetą* šiai veiklai teikia tik 4 bibliotekos.
3. Šiaulių regiono bibliotekos kultūros paveldo objektų skaitmeninimo nelaiko prioritetine veikla, nes susiduria su tokiomis problemomis kaip *technologinės įrangos nepakankamumas, darbuotojų trūkumas, nepakankamos darbuotojų kompetencijos* bei *vertingų kultūros paveldo objektų stoka*.
4. Kultūros paveldo objektus **savarankiškai** per pastaruosius metus skaitmenino **5** Šiaulių regiono bibliotekos, o **6 bibliotekos** per pastaruosius metus savarankiškai *nesuskaitmenino nei vieno kultūros paveldo objekto*.

5. Šiaulių regiono bibliotekos išskyrus VEPIS projektą *santykinai mažai naudojasi ŠAVB skaitmeninio kompetencijos centro įranga*. Per pastaruosius metus ja naudojosi tik 2 bibliotekos.

6. 10 iš 11 (arba 91 proc.) Šiaulių regiono bibliotekų darbuotojai *naudojasi ŠAVB skaitmeninio kompetencijos centro teikiamomis kvalifikacijos tobulinimo paslaugomis*. Bibliotekų darbuotojams aktualūs kvalifikacijos tobulinimo renginiai, apimantys *skaitmeninio pagrindų, asmens duomenų, autorių teisių apsaugos, metaduomenų kūrimo, kultūros paveldo objektų atrankos ir viešinimo* tematikas.

7. 2021 metais 6 Šiaulių regiono bibliotekoms *bus reikalingos ŠAVB skaitmeninio kompetencijos centro paslaugos (išskyrus VEPIS projektą): objektų skenavimas, vaizdų tvarkymas*; 3 bibliotekos planuoja *savarankiškai naudotis ŠAVB skaitmeninio centro įranga; individualių mokymų* kaip savarankiškai naudotis ŠAVB skaitmeninio centro įranga reikės 11 darbuotojų iš 6 Šiaulių regiono bibliotekų.

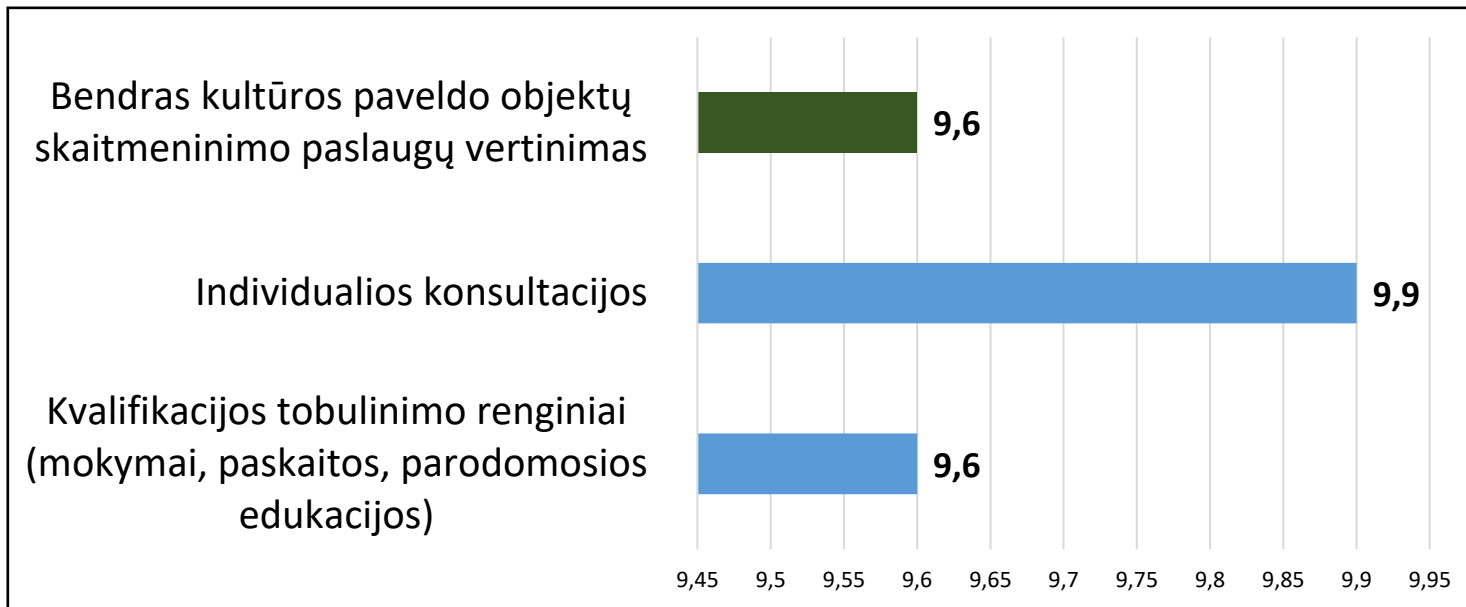
Rekomendacijos Šiaulių regiono bibliotekoms

1. **Aktyviau bendradarbiauti su ŠAVB skaitmeninimo kompetencijos centru** vykdant kultūros paveldo objektų skaitmeninimo veiklas (**ne tik projekto VEPIS ribose**), įsitraukti į centro iniciatyvas, aktyviau teikti pasiūlymus, diskutuoti aktualiais su kultūros paveldo objektų skaitmeninimu susijusiais klausimais.
2. Pagal galimybes **teikti prioritetą** kultūros paveldo objektų skaitmeninimo veikloms, numatant šiais veiklas strateginiuose planuose, tikslingai paskiriant už šių veiklų įgyvendinimą atsakingus žmogiškuosius išteklius, sudarant galimybes jų kompetencijų tobulinimui. Stengtis, kad mokymuose dalyvavę darbuotojai turėtų galimybes šias žinias panaudoti darbe ir neprarastų įgūdžių.
3. Koncentruotis į **suskaitmeninto turinio įveiklinimą** bei išnaudoti **e. paveldo** teikiamas galimybes *kuriant naujas paslaugas, vykdant edukacines veiklas*, **aktyvinti informacijos sklaidą** informuojant visuomenę ir skatinant aktyvesnį naudojimąsi suskaitmenintu turiniu.

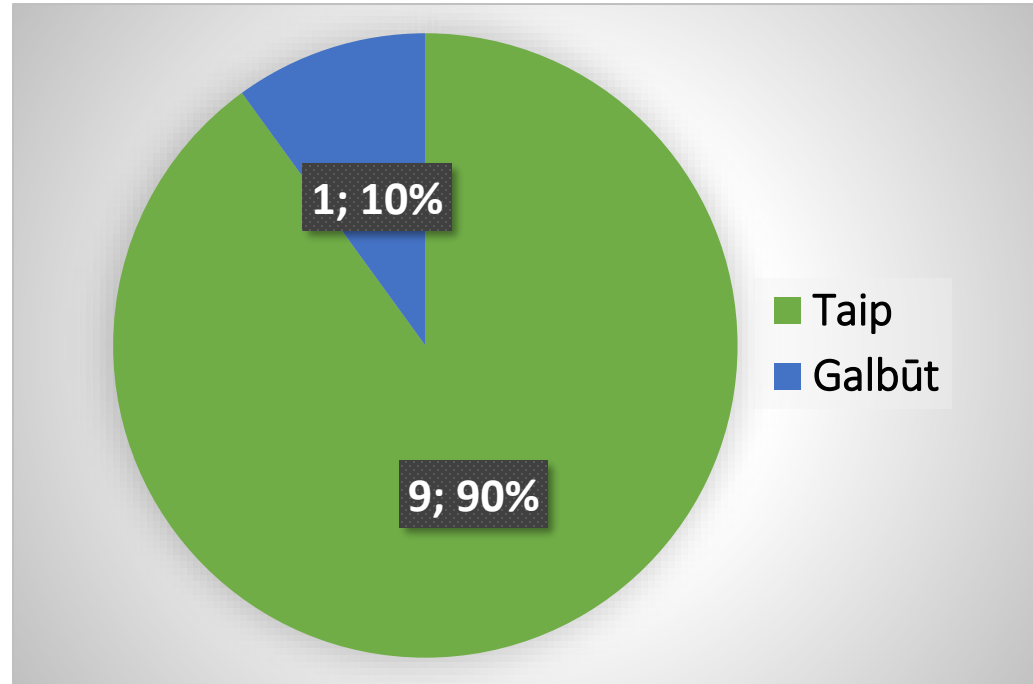
II DALIS. Pasitenkinimo ŠAVB teikiamomis kultūros paveldo objektų skaitmeninimo paslaugomis tyrimo rezultatų pristatymas

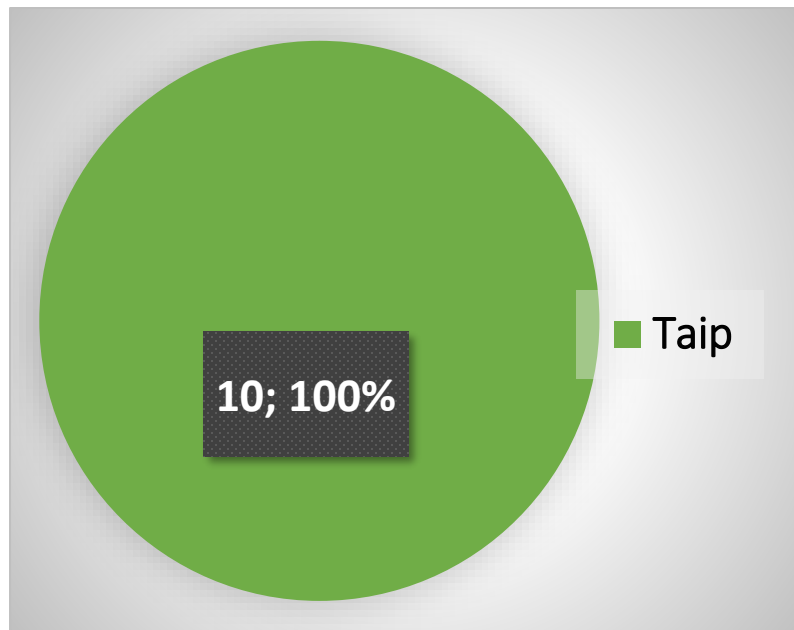
1 pav. ŠAVB Skaitmeninimo kompetencijos centro paslaugų vertinimas (balais)

Ketinimas naudotis ŠAVB skaitmeninimo kompetencijos centro teikiamomis paslaugomis

2 pav. Šiaulių regiono bibliotekų ketinimas naudotis ŠAVB Skaitmeninimo kompetencijos centro paslaugomis

Rekomendavimas kitiems naudotis ŠAVB skaitmeninimo kompetencijos centro teikiamomis paslaugomis

3 pav. Šiaulių regiono bibliotekų, rekomenduojančių kitiems naudotis ŠAVB Skaitmeninimo kompetencijos centro paslaugomis, proc.

II DALIES išvados

- Šiaulių regiono bibliotekos ŠAVB skaitmeninimo kompetencijos centro teikiamas paslaugas vertina labai gerai – **9,6** balo.
- **90 proc.** bibliotekų ketina jomis naudotis ir ateityje.
- **100 proc.** bibliotekų rekomenduotų šiomis paslaugomis naudotis ir kitiems.
- Ši informacija rodo, kad ŠAVB skaitmeninimo kompetencijos centras teikia kokybiškas ir **Regiono bibliotekų poreikius atitinkančias** kultūros paveldo objektų skaitmeninimo paslaugas.

